

MAŁOPOLSKA WYŻSZA SZKOŁA EKONOMICZNA W TARNOWIE

KARTA PROGRAMOWA

Moduł kształcenia	Pojęcia i systemy pedagogiczne II	
Nazwa modułu kształcenia w języku angielskim	Pedagogical concepts and systems	
Kierunek studiów	pedagogika	
Profil kształcenia	praktyczny	
Forma kształcenia	Studia niestacjonarne	
Poziom przedmiotu (podstawowy/specjalnościowy/ ogólnouczelniany)	podstawowy	
Status przedmiotu (obowiązkowy/do wyboru)	obowiązkowy	
Poziom modułu kształcenia	studia I stopnia	
Język wykładowy	polski	
Semestr realizacji modułu	I	
Liczba punktów ECTS	5	
Liczba godzin	Forma modułu: wykład	Forma modułu: ćwiczenia
	15	15
Jednostka realizująca moduł	Katedra Nauk o Wychowaniu	
Moduły poprzedzające	brak	

Syntetyczna charakterystyka modułu

W obszarze nauk humanistycznych dotyczy istoty wychowania, nauczania i uczenia się, natomiast w obszarze nauk społecznych koncentruje się środowiskach wychowawczych, systemach instytucji oświatowych i opiekuńczych – ich funkcjach i znaczeniu w rozwoju człowieka. W ramach modułu studenci poznają pedagogikę jako naukę obejmującą analizy procesów edukacyjnych, systemów i podejść oraz ich kulturowych, społecznych, politycznych, historycznych i ekonomicznych kontekstów.

Cele modułu

- Zapoznanie studentów z genezą, rozwojem i istotą pedagogiki jako nauki
- Zapoznanie studentów z podstawowymi pojęciami pedagogiki
- Ukazanie interdyscyplinarnego i integrującego charakteru wiedzy pedagogicznej
- Zaprezentowanie najważniejszych nurtów i systemów pedagogicznych
- Ukazanie perspektyw rozwojowych pedagogiki w kontekście rozwoju cywilizacji i przemian kulturowych

Opis efektów kształcenia modułu

Symbol efektu kształcenia dla modułu	Osiągnięte efekty kształcenia	Odniesienie do efektów kształcenia dla kierunku
		Wiedza:
W_01	W1: Student zna i rozumie elementarną terminologię używaną w pedagogice i rozumie jej źródła oraz zastosowania w obrębie dyscyplin pokrewnych (filozofia, socjologia, psychologia, antropologia kultury)	K_W01+++
W_02	W2: Student posiada wiedzę na temat podstawowych procesów edukacyjnych i ich uwarunkowaniach biologicznych, kulturowych i społecznych	K_W15+
W_03	W3: Student zna i rozumie podstawowe teorie dotyczące wychowania, uczenia się i nauczania, rozumie różnorodne uwarunkowania tych procesów (potrafi scharakteryzować główne systemy pedagogiczne)	K_W09++

Umiejętności:		
U_01	U1: Student potrafi rozpoznać elementarne zjawiska społeczne, a w ich ramach procesy i mechanizmy edukacyjne	K_U01++
U_02	U2: Student potrafi w oparciu o zdobytą wiedzę teoretyczną opisać, wyjaśnić i przewidzieć zachowania osób uwikłanych w procesy edukacyjne	K_U03+
Kompetencje społeczne:		
K_01	K1: Student uwzględni w analizie różnych problemów pedagogicznych normy i wartości etyczne (moralne)	K_K04+++
K_02	K2: Student potrafi zinterpretować zjawiska, procesy, mechanizmy, fakty z zakresu edukacji w ramach działań grupowych	K_K08+

Treści kształcenia modułu	
Forma modułu: wykład	Forma modułu: ćwiczenia
<ol style="list-style-type: none"> Geneza nauki, jej historia i współczesne dylematy Nauka a inne formy ludzkiego doświadczenia Granice prawomocności wiedzy naukowej Spory o status nauk humanistycznych Pozytywizm – antypozytywizm, naturalizm – antynaturalizm Wychowanie – geneza, rozwój, funkcje Wychowanie jako czynność techniczna, działanie komunikacyjne, fakt kulturowy Zależność interpretacji pedagogiki od rozumienia wychowania Pedagogika a inne dziedziny wiedzy Pedagogika jako nauka i jako filozofia wychowania Typowe pytania i aporie pedagogiczne Główne doktryny (systemy) i nurty pedagogiczne Doktryny a ideologie i formacje światopoglądowe Perspektywy rozwoju pedagogiki w kontekście przemian cywilizacyjnych i kulturowych 	<ol style="list-style-type: none"> Geneza nauki, jej dzieje i współczesne dylematy. Nauka, jako „religia” XXI wieku. Nauka a inne formy ludzkiego doświadczenia, nauka a: sztuka, wiedza potoczna, religia, filozofia, mit. Granice prawomocności – ważności – wiedzy naukowej. Spory o status nauk humanistycznych. Pozytywizm – antypozytywizm, naturalizm – antynaturalizm. Różne ujęcia osobliwości nauk humanistycznych. Praktyczność wiedzy humanistycznej: wiedza techniczno-analityczna i wiedza hermeneutyczno-moralna. Nauka i technika a mentalność człowieka XXI wieku. Współczesna humanistyka wobec pytań o właściwy jej typ refleksji oraz o jej kulturowe i społeczne funkcje. Nowe Wychowanie: twórczość J. Deweya jako podstawa filozoficzno-teoretyczna; miejsce i ranga naturalizmu, subiektywizmu, indywidualizmu, pajdocentryzmu, koedukacji; ideał postępowej demokracji, rozum i nauka jako obszary formowania się i realizacji ludzkiej wolności; entuzjazm dla nowych metod i technik dydaktyczno-wychowawczych - „nowych szkół”, wrażliwość na wynalazki techniczne i nowe technologie kształcenia; Międzynar. Biuro Wych. - kongresy wychowania moralnego lat 20 i 30-tych. Pedagogika kultury: pojęcie i geneza (E. Spranger, W. Dilthey), rozumienia jako główna kategoria metodologiczna nowej humanistyki, pedagogika kultury w Polsce (S. Hessen, B. Nawroczyński, B. Suchodolski); ujmowanie wolności w pedagogice kultury. Pedagogika marksistowska: założenia antropologiczne marksizmu; konsekwencje pedagogiczne założeń antropologicznych, ontologicznych i epistemologicznych; paradygmat pedagogiki socjalistycznej w Polsce jako przykład praktycznej realizacji założeń marksizmu: skutki dla rozwoju teoretycznego, skutki dla kształcenia nauczycieli. Neomarksizm (Nowa Lewica) - propozycje A. Gramsci'ego i H. Marcuse'go i ich potencjalne konsekwencje w dziedzinie wychowania człowieka. Pedagogika krytyczna: istota teorii krytycznej szkoły frankfurckiej, gł. przedstawiciele (J. Habermas, C. Popper), podst. założenia pedagogiki krytycznej. Pedagogika emancypacyjna: 1) geneza i istota

	<p>pedagogiki emancypacyjnej, 2) główni przedstawiciele (I. Illich, P. Freire, N. Chomsky), 3) pedagogika emancypacyjna w Polsce.</p> <p>12. Pedagogika postmodernizmu: 1) podstawowe założenia postmodernistycznej teorii społecznej, 2) postmodernistyczny dyskurs o edukacji – możliwości i kontrowersje.</p> <p>13. Pedagogika personalistyczna: 1) odmiany personalizmu w myśli filozoficznej, 2) personalizm w pedagogice (założenia antropologiczne pedagogiki personalistycznej, cele wychowania według personalizmu, relacje nauczyciel – uczeń, rola szkoły a prawa rodziców w pedagogice personalistycznej), główni przedstawiciele pedagogiki personalistycznej.</p>
--	--

<p>Literatura podstawowa</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Hejnicka-Bezwińska T.: <i>Pedagogika ogólna</i>. Wydaw. Akademickie i Profesjonalne, Warszawa 2008 2. Kunowski S.: <i>Podstawy współczesnej pedagogiki</i>. Wydaw. Salezjańskie, Warszawa 2007 3. Kupisiewicz C.: <i>Szkice z dziejów dydaktyki</i>. Oficyna Wydaw. „Impuls”, Kraków 2010 4. Nowak M.: <i>Podstawy pedagogiki otwartej</i>. Redakcja Wydawnictw KUL, Lublin 2000 5. <i>Pedagogika. Podręcznik akademicki</i>. Tom 1 i 2. Redakcja naukowa Z. Kwiecieński, B. Śliwerski. Wydaw. Naukowe PWN, Warszawa 2004 6. Schulz R.: <i>Wykłady z pedagogiki ogólnej</i>. T. I. Toruń 2003 7. Schulz R.: <i>Wykłady z pedagogiki ogólnej</i>. T. II. Toruń 2007 8. Śliwerski B.: <i>Współczesna myśl pedagogiczna</i>. Oficyna Wydaw. „Impuls”, Kraków 2009 9. Śliwerski B.: <i>Współczesne teorie i nurty wychowania</i>. Oficyna Wydaw. „Impuls”, Kraków 2010 10. Z. Melosik, B. Śliwerski (red.). <i>Edukacja alternatywna w XXI wieku</i>. Oficyna Wydaw. Impuls, Kraków 2010 11. <i>Wychowanie. Pojęcia. Procesy. Konteksty</i>. Tom 1. Red. naukowa M. Dudzikowa, M. Czerepaniak-Walczak. Gdańskie Wydawnictwo Pedagogiczne, Gdańsk 2007
<p>Literatura uzupełniająca</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Bauman Z.: <i>44 listy ze świata płynnej nowoczesności</i>. Wydaw. Literackie, Kraków 2011 2. Czerepaniak-Walczak M.: <i>Pedagogika emancypacyjna</i>. Gdańskie Wydawnictwo Pedagogiczne, Gdańsk 2007 3. <i>Encyklopedia pedagogiczna XXI wieku</i>. Tom 1-5. Red. nauk. T. Pilch. Wydaw. Akademickie „Żak”, Warszawa 2003-2008 4. Gajda J.: <i>Pedagogika kultury w zarysie</i>. Oficyna Wydaw. „Impuls”, Kraków 2006 5. Gutek G. L.: <i>Filozofia dla pedagogów</i>. Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne, Gdańsk 2007 6. Illich I.: <i>Odszkolnić społeczeństwo</i>. Wydaw. „Bęc zmiana”, Warszawa 2010 7. Kawecki I.: <i>Wprowadzenie do wiedzy o szkole i nauczaniu</i>. Kraków 2003 8. Okoń W.: <i>Nowy słownik pedagogiczny</i>. Wydaw. Akadem. „Żak”, Warszawa 2007 9. „Personalizm” – czasopismo (półrocznik) 10. Schoenebeck H.: <i>Antypedagogika. Być i wspierać zamiast wychowywać</i>. Wydaw. Jacek Santorski & Co Agencja Wydawnicza, Warszawa 2007 11. Szewczyk K.: <i>Wychować człowieka mądrego. Zarys etyki nauczycielskiej</i>. Wydaw. Naukowe PAN, Warszawa–Łódź 1999 12. Szkudlarek T., Śliwerski B.: <i>Wyzwania pedagogiki krytycznej i antypedagogiki</i>. Oficyna Wydaw. „Impuls”, Kraków 2009 13. Szyszko-Bohusz A.: <i>Pedagogika holistyczna</i>. PWN, Warszawa 2006. 14. Śliwerski B.: <i>Edukacja pod prąd</i>. Oficyna Wydaw. Impuls, Kraków 2008 15. Śliwerski B.: <i>Myśleć jak pedagog</i>. Gdańskie Wydaw. Psychologiczne, Sopot 2010

Metody dydaktyczne

- Wykład problemowy połączony z dyskusją wspierany prezentacją multimedialną
- Analiza tekstu, prezentacje grupowe i indywidualne
- Rozmowa kierowana w ramach wykładu i/lub konsultacji